

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1894. Andra Kammaren N:o 51.

Tisdagen den 8 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades det i kammarens sammanträde den 1 innevarande maj förda protokoll.

§ 2.

Jemlikt förut fattade beslut anställdes nu val af *dels* de tolf deputerade, hvilka, enligt Kongl. Maj:ts inbjudning, skulle ega att, jemte kammarens talman och vice talman, å kammarens vägnar deltaga i den högtidliga invigning af norra stambanan mellan Vännäs och Boden, som komme att ega rum torsdagen den 2 nästkommande augusti, och *dels* sex suppleanter för nämnde deputerade; och befunnos, efter valförrättningarnas slut, hafva blifvit utsedde:

till deputerade:

herr J. Johansson från Stockholm med	-----	193	röster,
» O. Jonsson i Hof	» -----	193	»
» A. Persson i Mörarp	» -----	193	»
» J. Johansson i Noraskog	» -----	192	»
» K. A. Kihlberg	» -----	192	»
» Ivar Månsson	» -----	192	»
» P. Pehrson i Törneryd	» -----	192	»
» N. Petersson i Runtorp	» -----	192	»
» J. H. E. Dieden	» -----	191	»
» O. Melin	» -----	110	»
» C. Persson i Stallerhult	» -----	110	»
och herr G. Elowson	» -----	107	»

samt

till suppleanter:

herr <i>S. O. Nylander</i>	med.....	167	röster,
» <i>J. Bengtsson</i> i Gullåkra	»	166	»
» <i>Elis Nilson</i>	»	163	»
» <i>S. M. Olsson</i> i Sörnäs	»	163	»
» <i>O. Erickson</i> i Bjersby	»	161	»
och herr <i>H. N. E. Amnéus</i>	»	94	»

Ordningen mellan de två suppleanter, som erhållit lika antal röster, bestämdes, sådan den finnes här ofvan angifven, genom lottning.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästförestående § omförmälda val.

I sammanhang härmed begärdes ordet af

Herr vice talmannen Danielson, som yttrade: Med anledning af det nu skedda valet vågar jag hemställa, huruvida icke kammaren behagade bestämma, att, för den händelse någon eller några af de ordinarie deputerade få förfall, anmälan derom bör insändas till herr talmannen, och att han, i den ordning som suppleanterna böra inträda, anmodar dessa att inträda i stället för de ordinarie deputerade, som fått förfall.

Jag hemställer, att kammaren, under förutsättning att herr talmannen åtager sig detta uppdrag, ville fatta beslut i sådant syfte.

Den af herr vice talmannen sålunda gjorda hemställan bifölls af kammaren.

§ 4.

Föredrogs och bordlades för andra gången statsutskottets memorial n:o 76.

§ 5.

Härefter företogs till behandling bevillningsutskottets betänkande n:o 32, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1895.

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.

Under punkten 1 hemställde utskottet, att tullmedlen måtte för år 1895 beräknas till 30,000,000 kronor.

Efter föredragning af punkten anförde:

Herr Zetterstrand: Vid uppgörande af den beräkning, som innefattas i detta betänkande, lärer man inom bevillningsutskottet hafva utgått från den förutsättningen, att den tilläggsbevillning, som erfordras till täckande af öfriga statsbehof, skulle utgå efter samma grunder, som nu äro gällande. Det synes mig emellertid, såsom vore det högeligen önskvärdt, att denna tilläggsbevillning komme att utgå efter något billigare grunder, således i enlighet med det förslag regeringen framställt. Men då tilläggsbevillningen, för den händelse den skulle utgå efter dessa grunder, blefve 500,000 kronor mindre, än om den komme att utgå efter de grunder, som hittills varit bestämda, så erfordras ett belopp af en half million kronor för att fylla den brist, som derigenom komme att uppstå. Huru denna halfva million skall erhållas, är svårt att se. Men det synes ej vara farligt att med detta belopp höja tullmedlen, således från 30 till 30 $\frac{1}{2}$ millioner kronor. Jag vet, att många medlemmar af utskottet äfvensom andra ledamöter af kammaren äro af denna åsigt. Om man det gjorde, hade man möjlighet att bestämma tilläggsbevillningen efter billigare grunder.

Af detta skäl och då det ej synes vara med någon risk förenadt att höja de beräknade tullinkomsterna, anhåller jag, herr talman, att få föreslå, att tullbevillningen höjes från 30 till 30 $\frac{1}{2}$ millioner kronor.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet friherre von Essen: Herr talman, mine herrar! Bevillningsutskottet har beräknat tullmedlen till 30 millioner kronor. Kongl. Maj:t har föreslagit, att tullmedlen skulle beräknas till 36 $\frac{1}{2}$ millioner. Då har Kongl. Maj:t ansett, hvad som jag också tillåtit mig här i kammaren framhålla, att detta var ett mycket lågt belopp, och hvilket togs så lågt med hänsyn dertill, att det redan vid uppgörandet af budgeten i december månad var att antaga, att tullinkomsterna i någon väsentligare mån kunde komma att taga inflytande af ökning i hvitbetssockerproduktionen. Af detta skäl blefvo tullmedlen beräknade till så lågt belopp. Af betänkandet synes, att tullmedlen dock under åren 1890, 1891 och 1892 lemnade respektive 42,462,000, 37,865,000 och 37,228,000 kronor i runda tal — d. v. s. i medeltal för de tre åren 39,000,000 kronor — i bruttoinkomst och för år 1893 36,928,000 kronor. Det synes alltså, att tullinkomsterna under dessa år — äfven under år 1893 — varit sådana, att det väl kunnat gå för sig att upptaga en högre siffra. Jag yttrade också, då jag senast tillät mig beröra dessa frågor i denna kammare, att man med full visshet kunnat beräkna dessa inkomster till 37 millioner kronor. Om man nu utgår från denna beräkning af 37 millioner kronor såsom det normala, hvilket jag anser vara lågt i alla händelser, och derifrån drager den inkomst, som af socker influtit bland

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.
(Forts.)

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.
(Forts.)

tullmedlen under år 1893 till ett belopp af 7,771,811 kronor, emedan man ju utgår från det antagandet, att ingen sockertull skulle inflyta under år 1895, hvilket väl ändå icke lär vara fullt riktigt — derom skall jag be att sedan få yttra mig — återstå 29,228,189 kronor. Detta skulle då vara den tull, som vi kunde påräkna, sedan sockertullen frändragits. Huru utskottet sedermera kommit till 30 millioner, är själfklart, fast det ej synes af betänkandet. Utskottet har lagt till 771,811 kronor för att komma upp till siffran 30 millioner; och utskottet har motiverat detta med de höjda tullinkomster, som måste antagas skola inflyta för vin och konjak jemte andra artiklar, som åsattes högre tull år 1892 och hvaraf dessförinnan importerade lager nu kunna anses vara till större eller mindre del upprymda. Jag meddelade, då jag senast yttrade mig härom, att enligt verkställd beräkning det sålunda endast för vin och konjak skulle inflyta ytterligare 438,000 kronor. Tilläggas sedan de andra artiklarne, som jag nämnde om, hvilka äfven kunna vara beroende af dessa tullförhöjningar, anser jag, att utskottet med full rätt lagt till dessa 771,811 kronor, hvarigenom utskottet kommit upp till siffran 30 millioner kronor. Och jag ber att få framhålla, att jag ändock anser, att denna siffra icke kan antagas vara för hög, när det är ett faktum, hvilket jag också förut nämnt, att det i alla händelser måste införas rörsocker för vissa fabrikationer, vid hvilka man icke kan använda annat än sådant socker. Man kan allt beräkna nära nog 800,000 kronor för sådant socker, som vi fortfarande skulle införa. Jag kan ej bestämdt säga, om denna siffra är riktig eller icke. Emellertid: skulle så vara, att tullmedlen komme att tillökas med den siffran, som icke förekommit i min beräkning nu, då jag ju drog ifrån hela sockertullen, skulle det mycket väl gå an att bifalla hvad den siste ärade talaren framhöll och som från Kongl. Maj:ts sida naturligtvis icke kan vara annat än önskvärdt, enär i sådant fall, såsom den siste talaren framhöll, Kongl. Maj:ts förslag, att vissa kategorier af de minst beskattade skulle befrias från tilläggsbevillning, kunde genomföras och antagas.

Jag har ej tillfälle att yttra mera om denna sak för ögonblicket, än jag nu sagt. Men medan jag har ordet, ber jag att få begagna mig af tillfället och nämna, att man ju måste beklaga — åtminstone kan jag icke underlåta att beklaga det — att icke Riksdagen för att ytterligare stärka budgeten och för att undvika de utvägar, som troligtvis nu komma att tillgripas för att reglera staten — hvilka jag inom parentes sagdt föreställer mig komma att blifva bland annat att föreslå upplåning af ytterligare 600,000 kronor till jernvägsmateriel — beviljat den ifrågasatta förhöjningen i skatten på bränvinstillverkningen eller tullen på kaffe. Budgeten hade då fått ett sådant utseende och blifvit så stark, att det otvifvelaktigt blifvit tillfälle att täcka alla för-

slagsanslag, och något öfverskott kunnat uppstå i alla fall. — Emellertid har äfven, genom att dessa frågor voro före och sedan blefvo afslagna, uppkommit en rörelse i marknaden, som, det måste man erkänna, visserligen icke ländt *staten* till skada. Ty det har ju i dessa dagar influtit åtskilliga millioner i statskassan. Jag är ej i tillfälle att säga siffran nu; jag väntar att erhålla uppgift härom.

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.

(Forts.)

Vid behandlingen af den ena af sistberörda frågor uppgafs af en talare på stockholmsbänken, att det egt rum en oegentlighet inom tullverket vid tullbehandling, nemligen att inlagor, som blifvit ingifna för utlösande af gods, som befunnits på nederlag, fått tagas tillbaka. Detta har medgifvits af vederbörande nederlagsförvaltare. Jag anser mig vara skyldig, då ett sådant yttrande fälts här i kammaren, att upplysa om förhållandet. Den ifrågavarande kammarledamotens meddelande eger sin rigtighet. Jag skref genast derefter till generaltulldirektören för att inhemta hans upplysningar. Jag ber att få meddela kammaren sammanhanget. Det kan ju intressera. Svaret från generaltulldirektören lyder:

»I fråga om medgifvandet af härvarande nederlagskontor för trafikerande att vid förtullning från nederlag i inlagorna intaga en reservation eller särskildt vilkor, hvarigenom angifningen sedermera kunde annulleras, är i tullstadgan intet nämndt, och har hvarken jag eller någon annan i tullstyrelsen haft aning om den praxis, som nu tillämpats. Först för åtta dagar sedan, efter voteringen om förhöjning af tullen å kaffe, blef detta förhållande af mig känt, och omedelbart derefter tullförvaltaren å nederlagskontoret till mig uppkallad och förbjuden att framdeles emotaga eller godkänna sådana inlagor. Han upplyste då, att slika medgifvanden lemnats under hela den tid, han å kontoret tienstgjort, eller sedan år 1871, och således såväl af honom som tvenne hans företrädare. Någon annan betydelse har ej det uppgifna årtalet.» — Jag hade frågat, hvarför det egt rum från år 1871.

»Jemte det jag här förbjudit fortsättande af ifrågavarande angifningssätt har jag i dag anbefalt utfärdande af cirkulär till samtliga tullförvaltningar i riket med enahanda förbud; och skall således något sådant hädanefter ej förekomma.»

Någon skada har, som jag antydde, icke skett annat än den, som enskilde personer lidit genom att de sjelfve tagit ut varor från nederlag.

Jag nämnde, att jag väntade en upplysning om huru mycket som influtit till statsverket under de senaste dagarne. Denna upplysning har nu kommit och lyder sålunda:

»Kongl. statskontorets behållning i riksbanken, som den 30 april utgjorde 8,885,971: 52, uppgår enligt räntekammarens rapport af den 7 maj till 14,664,160: 43.

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.

(Forts.)

Under den förflutna veckan hafva influit bland andra poster följande» — kanske det intresserar kammaren att höra detta? —

»den 1 maj.	Kristianstads läns ränteri.....	160,000: —
» » »	Skaraborgs » »	120,000: —
» 5 »	Blekinge » »	450,000: —
» 7 »	Stockholms » »	1,146,000: —
» » »	Östergötlands » »	200,000: —
» » »	Kristianstads » »	2,500,000: —
» » »	Upsala » »	131,454: 2 2
» » »	Malmöhus » »	828,600: —

Summa 5,536,054: 2 2

Levererad tillverkningskatt i följd af den ifrågasatta förhöjningen kan ej antagas uppgå till mer än mellan 4 $\frac{1}{2}$ och 5 millioner.»

Herr J. H. G. Fredholm: Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet hade icke någon anmärkning att göra emot utskottets beräkning af tullinkomsterna för år 1895, endast med det undantag, att han ansåg, att någon import af kolonialsocker skulle komma att ega rum under år 1895, och att man därför skulle kunna höja siffran 30,000,000 till 30,500,000, hvarigenom man skulle få budgeten att ställa sig på förmånligare sätt. Jag vill dervidlag endast göra den anmärkningen, att om man antager, att tullinkomsterna för år 1895 skulle komma att höjas med tullen för då importeradt kolonialsocker, så blir deraf en naturlig följd, att man måste sänka siffran på hvitbetssockeraccisen med halfva den antagna sockertullens belopp, emedan det saknas hvarje anledning att förutsätta, att konsumtionen inom landet under året 1895 skall komma att ökas öfver den vanliga.

Således, höjer man tullinkomsterna med $\frac{1}{2}$ million, får man lof att minska hvitbetssockeraccisen med $\frac{1}{4}$ million. Det var endast detta jag ville nämna.

Herr Collander: Herr talman! Om man äfven skulle kunna utan allt för stor risk höja de beräknade tullmedlen till det af en talare föreslagna beloppet 30 $\frac{1}{2}$ millioner, som finansministern tycktes mena att man bör göra, måste man dervid erinra sig, att, då förslagsanslagen i regeln öfverskridits med 2 à 3 millioner kronor, man icke får i afseende å dessa kassaartiklar räkna för knappt. Här äro brännvinsmedlen beräknade till 14 millioner kronor i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag. De hafva visserligen uppgått till en 15 millioner, så att man nog kan beräkna i detta fall något högre, än som är föreslaget. Men skulle

man beräkna för högt på tullmedlen, kommer man ovi-korligen på balans för täckandet af den brist, som uppstår genom stats-regleringens öfverskridande. Jag tror därför, att det klokaste är att icke beräkna tullmedlen högre än till 30 millioner. De hafva ändå beräknats en 7 å 8 hundratusen kronor högre, än de egentligen bort beräknas, såsom det här blifvit erinradt, dels för en möjligen ökad import af vin och dels för någon import af kolonialsocker.

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.
(Forts.)

Herr Östberg: Af detta betänkande ser man, att bevillningsutskottet beräknat tullinkomsterna till 30 millioner kronor, under det att Kongl. Maj:t beräknat dem till 36 $\frac{1}{2}$ millioner. Man finner äfven, att bevillningsutskottet ansett, att den sockertull, som förut influtit till belopp af 7,771,811 kronor, icke vidare skulle beräknas för nästkommande år; men deremot har utskottet ansett, att man på andra varor, förnämligast vin och spritvaror, skulle kunna öka beräkningen med 1,271,811 kronor. Man torde icke misstaga sig, om man anser, att utskottet menat, att genom dessa beräkningar den statsbrist, hvarom under de senaste dagarne varit så mycket tal, skulle vara undanröjd. Jag vill äfven påpeka, att i tredje punkten bankbevillningen höjts med 100,000 kronor.

Om det antagandet är riktigt, att vi skulle vara befriade från fruktan för statsbrist, är det svårt att undertrycka några reflektioner med anledning af hvad som under de senaste dagarne förekommit. Som herrarne veta, spreds först i all tysthet rykte om denna statsbrist. Sedan sökte bevillningsutskottet genomdrifva en förhöjning af kaffetullen. Man skulle vara frestad att säga, att det skedde under försök att öfverrumpla Riksdagen. Detta ledde emellertid icke till något resultat. Sedan arrangerades det en bränvinskomedie; men den ledde lika litet till någon påföljd. Nu i dag hafva vi för oss bevillningsutskottets utlåtande, hvilket visar, att staten kan uppgöras utan några extra ordinarie åtgärder eller några nya skatter. Då kan man väl fråga, hvarför utskottet icke lika bra för en vecka sedan skulle kunnat komma till den beräkning öfver statsinkomsterna, hvilken är egnad att lugna alla farhågor. Man torde med skäl kunnat vänta, att denna beräkning icke varit svårare att göra för en vecka sedan än den är nu. För min del kan jag icke finna, att utskottet i sin behandling af dessa frågor visat en något högre grad af förutseende.

Jag ber få yrka bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Herr Johansson i Noraskog: Jag ber med anledning af den siste talarens yttrande få nämna, att den statsbrist eller rättare sagdt den brist i budgeten, som utskottet för en vecka sedan beräknade till 2 millioner kronor, blifvit betäckt på det sätt, att man höjt de beräknade tullmedlen med 1 million kronor,

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.
(Forts.)

såsom det framgår af detta betänkande. Vidare har man beräknat, att statsutskottet skulle föreslå en ökad upplåning af 600,000 kronor, hvilket åter icke synes af detta betänkande. Det gör således 1,600,000 kronor. Vidare har man höjt beräkningen af stämpelpappersmedlen med 100,000 kronor, bevillningen för särskilda förmåner och rättigheter med 100,000 kronor, den allmänna bevillningen och tilläggsbevillningen med hvardera 100,000 kronor.

Vi hafva sålunda på detta sätt lappat i hop budgeten. Nu hänger frågan ytterst derpå: kunna tullinkomsterna inflyta till det belopp här beräknats? Derpå hänger frågan om statsbristen, men på detta kan knappast gifvas ett säkert svar *nu*, men väl i framtiden. Jag tror vidare, att utskottet sökt med all möjlig samvetsgrannhet göra sina beräkningar i så ena som andra afseendet; och då den ärade talaren sade, att utskottet sökt öfverrumpla Riksdagen genom att föreslå den att antaga kaffetullen, så skedde det i akt och mening att förekomma alla spekulationer i den varan, som vore att förutse, då det blef tal om tullförhöjning derå. Hvad dessa spekulationer kunna betyda, hafva vi fått besked om alldeles nyss från statsrådsbänken, och jag tror, att man vid andra tillfällen brukar hålla utskottet räkning, om det vidtager en kraftig åtgärd för att förekomma dylika spekulationer.

Jag skall vidare be att få fästa uppmärksamheten derpå, att de talare, som förut yttrat sig, hafva förbisett, att den förste talarens yrkande gick ut derpå, att han ville hafva tullberäkningarna höjda med en half million kronor, emedan han önskade framgång åt ett annat förslag, som först om några dagar kan komma till behandling, nemligen förslaget om tilläggsbevillningen, med deri ifrågasatta lindringar, hvilket förslag utskottet icke kan framlägga, förrän statsutskottets finansbetänkande blifvit framlagdt och antaget. I Kongl. Maj:ts proposition angående tilläggsbevillning för 1895 har Kongl. Maj:t föreslagit vissa lindringar för de lägst beskattade, och Kongl. Maj:t har beräknat, att dessa lindringar skulle komma att utgöra ett belopp, som man kan fastställa till omkring en half million, eller just det belopp, som den förste talaren ifrågasatt att höja tullmedlen med. Frågan om de belopp, hvartill både den allmänna bevillningen och tilläggsbevillningen skola beräknas, har visserligen varit föremål för provisoriska beslut inom utskottet. Att så har skett, har helt enkelt berott på att man knappast vet hvad som skall göras, då allt jägtas på ett sådant sätt, som det har gjorts under sista tiden af riksdagen. Vid den provisoriska behandlingen af frågan om tilläggsbevillningen inom utskottet höjde sig rätt många röster för ett rent bifall till Kongl. Maj:ts förslag, d. v. s. att man skulle gå åtskilligt längre, än hvad Riksdagen hade beslutat i fjol och vid urtima riksdagen 1892. För min del har jag biträdt yrkandet om att lindring måtte kunna ske till den utsträckning, Kongl. Maj:t föreslagit; och är det så, att kammaren är benägen att bi-

träda detta förslag och på den grund vill höja beräkningen af tullmedlen till 30¹/₂ miljoner kronor eller kanske något mera, så har jag, om man icke vill sätta ned hvitbetssockeraccisen, icke så mycket att invända mot en sådan åtgärd. Men då blir äfven den framtida risken att tullmedlen icke komma att gå upp till det beräknade beloppet ännu större än hvad den eljest skulle vara. Jag får derjemte säga, att, om andra talare komma att upptaga den förste talarens yrkande i detta hänseende, följden blir den, att vi komma att på förhand debattera frågan om hvilka lindringar i tilläggsbevillningen skola ega rum. Det är en fråga, som icke hör hit, d. v. s. icke förrän om några dagar. Jag har dock velat fästa uppmärksamheten härpå, emedan vi icke böra vara främmande för den omständigheten, då det gäller att bestämma den siffra, som här är i fråga.

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.
(Forts.)

Herr J. H. G. Fredholm: Herr talman! Jag kan icke underlåta att upptaga till besvarande den anmärkning för ovist nit, som en talare på stockholmslänsbänken rigtade mot bevillningsutskottet.

Han sade först, att utskottet genom att föreslå en förhöjning i kaffetullen försökt att öfverrumpla Riksdagen. Om man här skulle tala om öfverrumpling, så är det visserligen utskottet, som därför varit utsatt. Då utskottet, efter att hafva afgifvit sitt betänkande om stämpelafgiften, omedelbart derefter skulle företaga till behandling ännu oafgjorda delar af tullbevillningen, öfverraskades utskottet af den underrättelsen, att sockertullen icke var att påräkna såsom en tullinkomst för året 1895. Vid en sålunda oväntad minskning i tullinkomsterna på mer än 7 millioner, var det väl icke underligt, om utskottet ansåg det vara sin pligt att söka bereda statsverket någon ersättning för den så betydligt minskade tullinkomsten, och det syntes utskottet, som denna ersättning lättast och säkrast skulle beredas statsverket genom en höjning af kaffetullen. Utskottets förslag derom kan icke kallas en öfverrumpling för Riksdagen, då detta utskottets förslag i likhet med andra sådana blef i vanlig ordning tvenne gånger bordlagdt.

Hvad slutligen angår den bränvinskomedi, som de senare dagarne skulle hafva i Riksdagen arrangerats och utspelats, så kan utskottet icke sägas hafva haft någon som helst andel deri, eftersom utskottet i sitt betänkande afstyrkte hvarje höjning af tillverkningskatten å bränvin. Om Riksdagen åter behöft besluta sig två gånger, innan den fann för godt att godkänna denna utskottets afstyrkande hemställan; detta är väl något, som endast och allenast vidkommer Riksdagen och måtte väl icke böra räknas utskottet till last, såsom utvisande brist på förutseende.

Herr vice talmannen Danielson: Mig förefaller det vara olämpligt att frågå hvad utskottet föreslagit. Skulle man följa

Ang. beräk-
ningen af
tullmedlen för
år 1895.

(Forts.)

det yrkande, som af en talare gjordes, att höja siffran på tullbevillningen till 30 $\frac{1}{2}$ millioner kronor, hvad skulle då följden blifva? Då bakom denna beräkning ligger tanken, att man skulle låna upp 650,000 kr. till jernvägsmateriel, är det ju klart, att man har en skuldsättning framför sig. Skulle man då gifva skattelindringar på somliga håll för att öka tullen på annat håll och derjemte beräkna inkomsterna så höga, att man icke ens skulle få det belopp, som är beräknadt — ty de uppgifter, hvilka herr finansministern nyss meddelat, voro, som han sjelf sade, sådana, att man hvarken kunde säga det ena eller det andra om dem, utan de äro beroende på framtiden — vet jag icke hvad följden skulle blifva. Jag tror därför, att man bör vara mycket varsam och snarare beräkna inkomsterna så att de gå i hop, än att beräkna dem högre, så att vi vid nästa statsreglering skulle stå vid en ytterligare brist. Jag vill hoppas, att kammaren bifaller utskottets hemställan, och såsom herrarne torde veta, har man mycket sällan frångått hvad utskottet i ett sådant afseende föreslagit, om man icke haft mycket starka skäl dertill. Men sådana skäl föreligga icke nu, och därför får jag yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Östberg: Då ett par föregående talare fäst sig vid mitt uttryck angående försöket att genomdrifva kaffetullen, får jag säga, att jag erkänner, lika väl som de, att det är alldeles nödvändigt att, om en sådan tullförhöjning skall ske, den bör ske raskt, så att icke allmänheten får veta af den i förtid. Detta borde vara ett axiom, och jag har alltid beklagat den långsamhet, med hvilken Riksdagen i allmänhet behandlar tullbevillningsfrågor. Men det var icke det jag ville anmärka, att utskottet gått raskt till väga. Jag menade, att om ett utskott skall i en hastig vändning söka drifva igenom en *sådan* sak som den nu omtalade, då skall utskottet veta, att det har bakom sig kamrarne, och så mycket känna situationen, att det icke kastar fram ett förslag, som sedan afslås i båda kamrarne. Det är det, jag anser att man borde kunna vänta af ett utskott, då det framlägger förslag i en sådan angelägenhet. Jag har tillåtit mig fråga, hvarför icke utskottet kunnat från början framlägga den beräkning öfver inkomsterna, som i detta betänkande finnes afgifven.

Herr Jonsson i Hof: Jag begärde egentligen ordet med anledning af den invändning, herr Fredholm gjorde mot det af herr Zetterstrand framställda yrkandet, den invändning nemligen, att, om man beslöte sig för att höja de beräknade tullinkomsterna, man då borde minska beloppet af hvitbetssockeraccisen med hälften af den höjning man vidtog i sockertullen. Det kan ju teoretiskt taget anses riktigt efter utskottets utgångspunkt, men jag tror likväl att herr Zetterstrand har rätt i sin åsigt, att man

kan höja denna sockertull utan att sänka tillverkningsskatten på hvitbetssockret. Ty när utskottet har utgått ifrån att ingen sockertull skulle inflyta under 1895, men enligt herr statsrådets upplysningar vissa fabriker, som sysselsätta sig med förädling af rörsocker, måste, hur stor hvitbetssockerodlingen än blir, importera detta rörsocker, och denna import måste förutsätta tullinkomster för statsverket utöfver hvad utskottet tänkt sig, så är det ju alldeles gifvet, att man kan höja tullinkomsterna utan att derför behöfva sänka hvitbetssockerskatten. För egen del får jag säga, att jag är något tveksam om hvad som här bör göras, men jag har velat inlägga en gensaga mot påståendet, att hvitbetssockerbevillningen ovilkorligen måste sänkas, om man höjer tullinkomsten, och tror jag således, att man mycket väl kan höja tullen för socker med en half million utöfver hvad som utskottet föreslagit. Hvad följderna af denna höjning kan blifva, huruvida den bör medföra en sänkning af tilläggsbevillningen, enligt hvad Kongl. Maj:t föreslagit, eller man i stället söker undvika att låna för den rullande jernvägsmaterielen, det är en kommande sak; här gäller endast att beräkna, huru tullinkomsterna skola ställa sig. Jag har intet yrkande att göra.

Ang. beräkningen af tullmedlen för år 1895.

(Forts.)

Herr Hedin: Uppfyllandet af de anspråk, som den ärade talaren på stockholmslänsbänken ställer på bevillningsutskottet, att, innan det i en betänklig situation, sådan som den hvilken nu inträffat, kommer in med förslag om en tullförhöjning, utskottet först skall vara förvissadt om, att det bakom sig har en majoritet, som bifaller dess framställning, förutsätter ett af tvenne alternativ. Antingen skall utskottet förut höra sig för bland den stora mängden af Riksdagens ledamöter för att få veta, om det har denna majoritet, hvilket dock synes mig komma i en betänklig strid med det medgifvande talaren sjelf gjorde, att man bör laga så, att allmänheten icke får någon kännedom om, hvad som förehafves. Eller också skall utskottet vara så sammansatt, att det består af en majoritet af tankeläsare, hvilket dock torde vara ganska svårt att åstadkomma.

För öfrigt skall jag be att få instämma i det yrkande, som gjordes af den ärade representanten på norrköpingsbänken, med hänsyn dertill, att, då jag icke kan finna några betänkligheter vid den måttliga förhöjning i beräkningen af tullinkomsterna, som är föreslagen, det ändamål må vinnas, som han hade i sigte, nemligen att man må kunna bifalla Kongl. Maj:ts proposition om lindring i tilläggsbevillningen för de lägre inkomstbeloppen.

Herr Jansson i Krakerud: Ehuru jag icke hyste samma åsigt som bevillningsutskottet rörande kaffetullen, ansör jag mig ändå hafva skäl att med ett par ord svara på de anmärkningar, som mot utskottet framkommit med anledning af dess förslag i

Ang. beräk-
ningen af
tullmedlen för
år 1895.

(Forts.)

detta afseende. Jag skall be att få påpeka, att om Första Kam-
maren hade gått till väga på det sätt, som bevillningsutskottet
beräknat, så att frågan icke blifvit bordlagd 2 gånger, utan före-
tagits till behandling på söndagen, är jag öfvertygad om, att
utskottets förslag kommit att gå igenom i båda kamrarne, och
då hade naturligtvis utskottet haft Riksdagen bakom sig. Huru
omöjligt det är för ett utskott, vare sig det är bevillningsutskottet
eller något annat utskott, att veta, om det har Riksdagen bakom
sig i alla frågor, och i synnerhet i frågor sådana som denna,
torde ganska tydligt framgå af ett exempel, som jag vill erinra
om. Då betänkandet om höjning af bränvinstillverkningsafgiften
förelåg, i hvilket reservanterna hade yrkat en höjning af 5 öre
per liter, beslöt Första Kammaren att höja afgiften med 10 öre
per liter. Detta gjorde Kammaren ena dagen; men ett par dagar
derefter, då det blef gemensam votering, hade Första Kammaren
en annan åsigt och afslog då någon som helst höjning af till-
verkningskatten. Huru skall bevillningsutskottet kunna beräkna,
att en kammarare har en åsigt ena dagen och en annan åsigt ett
par dagar derefter? Sådana anspråk får man därför icke ställa
på bevillningsutskottet, ty då lär väl icke någon vilja åtaga sig att
vara ledamot i detta utskott.

Härmed var öfverläggningen slutad. I enlighet med de
yrkanden, som derunder förekommit, gaf herr talmannen proposi-
tioner *dels* på bifall till utskottets hemställan och *dels* på bifall
till det af herr Zetterstrand framställda förslag om beräkning
af ifrågavarande bevilling till 30,500,000 kronor. Herr talman-
nen fann den förra propositionen vara besvarad med öfvervägande
ja; men som votering likväl begärdes, blef nu uppsatt, justerad
och anslagen en så lydande voteringsproposition:

Den, som bifaller bevillningsutskottets hemställan i 1:sta
punkten af betänkandet n:o 32, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit det af herr Zetterstrand
under öfverläggningen framställda yrkande.

Omröstningen försiggick i vanlig ordning och visade 123
ja mot 77 nej; och hade alltså utskottets hemställan af kamma-
ren bifallits.

Punkterna 2—6.

Biföllos.

§ 6.

Föredrogos, men blefvo å nyo bordlagda lagutskottets utlåtande och memorial n:is 71 och 72.

§ 7.

I ordningen förekom härnäst Första Kammarens protokollsutdrag, n:o 231, innefattande delgifning af bemälda kammarens beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphäfvande af kongl. kungörelsen angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893.

Om upphäfvande af kungörelsen angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893.

Sedan Andra Kammaren, vid behandlingen af dess fjerdetillfälliga utskotts utlåtande n:o 10, bifallit ifrågavarande af herr L. P. Mallmin väckta motion, n:o 111, samt detta beslut genom utdrag af protokollet delgifvits Första Kammaren, hade sistnämnda kammare hänvisat ärendet till sitt andra tillfälliga utskott, som i afgifvet utlåtande hemställt:

»att Första Kammaren ville i så måtto biträda Andra Kammarens beslut, att Första Kammaren för sin del beslutar, att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i kungörelsen angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893 vidtagna sådana ändringar, att

dels å landet resande hafva att inställa sig hos besigtningssman;

dels landtkommun eger att på förhand antaga besigtningssman att vid behof tjenstgöra;

dels efter medicinalstyrelsens pröfning två eller flera närliggande kommuner ega att förena sig om anordnande af gemensam sjukstuga;

dels för anordnande af sjukstuga icke — förr än fall af kolera yppats inom kommunen — erfordras mer än att kommunen antingen bestämmer, att någon densamma tillhörig byggnad, såsom skolhus eller fattighus, skall vid förefallande behof användas till sjukstuga, eller ock träffar aftal om upplåtande vid förefallande behof af en till sjukstuga lämplig byggnad äfvensom träffar aftal om tillhandahållande vid behof af nödiga utredningspersedlar;

dels ock sjukvårdsbetjening, hvartill utbildad sjuksköterska ej må fordras, icke ens eventuellt behöfver utses förr än Kongl. Maj:t vid kolerafarsotens uppträdande i annat land förklarar sådant nödigt.»

Denna utskottets hemställan hade, enligt hvad af ofvan omnämnda protokollsutdrag inhämtades, vid ärendets behandling af Första Kammaren bifallits.

Om upphäfvande af kungörelsen angående riss i åtgärder till förekomsten af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893.

Efter föredragning af ärendet anförde

(Forts.)

Herr Hedin: Jag skall tillåta mig att hemställa, att Andra Kammaren behagade besluta, att med vidblifvande af det beslut, kammararen redan fattat i denna fråga, förklara, att Andra Kammararen icke vill biträda Första Kammararens beslut. Mellan Första Kammararens och Andra Kammararens beslut är skiljaktigheten väsendtlig till grund och syfte. Den är alldeles principiell, hvarför någon sammanjemkning mellan dessa båda beslut icke är möjlig. Att åter Andra Kammaren skulle frånträda sitt beslut för att öfvergå till Första Kammararens, det anser jag vara i högsta grad betänkligt. Dermed vore ingenting vunnet af hvad Andra Kammararen åsyftat genom sitt förut fattade beslut i denna fråga. Ty Första Kammararen har blott beslutat att, utöfver hvad som föreföreslagits af Andra Kammararens 4:de tillfälliga utskott, hos Kongl. Maj:t anhålla om några mer eller mindre betydelselösa jemkningar i kolerakungörelsen. Dermed har Första Kammararen erkänt, att Riksdagen skulle, om Andra Kammararen biträder detta förslag, erkänna, hvad jag hoppas Andra Kammararen aldrig någonsin skall vidgå, nemligen att Kongl. Maj:t vid utfärdandet af ifrågavarande kungörelse handlat inom gränserna af sin grundlagsbestämda rätt, ehuru Kongl. Maj:t med denna kungörelse trädte kommunernas af grundlagen hägnade sjelfbeskattningsrätt för nära.

Oberoende af betänkligheterna från konstitutionel synpunkt i denna särskilda sak, skulle kammararen derjemt, genom att nu frångå sitt en gång fattade beslut beträffande kolerakungörelsen, hafva gifvit ett för framtiden farligt föredöme. Riksdagen skulle ju derigenom, så att säga, hafva gifvit Kongl. Maj:t på hand, att Kongl. Maj:t utan några betänkligheter kunde äfven på andra områden, kanske lika viktiga som det ifrågavarande, ja, måhända af ännu större vikt och medförande ännu betydligare ekonomiska konsekvenser, på samma sätt förfara med den sjelfbeskattningsrätt, som är kommunerna genom § 37 regeringsformen garanterad.

Vidare skulle denna kungörelse komma att till sjelfva sin princip upprätthållas, om den ock komme att i några detaljer ändras, hvilket blefve beroende af Kongl. Maj:ts godtfinnande.

Deremot, om Andra Kammararen vidhåller sitt en gång med mycket stor majoritet fattade beslut, då är, derom finnes icke skuggan af något tvifvel, kungörelsen död. Om Kongl. Maj:t skulle, efter närmare öfvervägande af denna fråga, finna, att några lagbestämmelser i ämnet äro behöfliga, så att kommunerna böra åläggas någon särskild skattskyldighet för ifrågavarande ändamål, då har Kongl. Maj:t en mycket korrekt och en mycket honorabel utväg eller att, efter att nu hafva fått tid att bättre hafva öfvervägt frågan, komma in till en följande Riksdag med ett lagförslag.

Häruti instämde Herrar *Wavrinsky, J. H. G. Fredholm, Mallmin, Ollas A. Ericsson, Hammarström, Norman, Nordin* i Ham-
 merdal, *Truedsson, Ola Bosson Olsson, Svensson* i Olseröd, *Persson*
 i Killebäckstorp, *Bromée, Olsson* i Ornakärr, *Hansson* i Solberga,
Eriksson i Elgered, *Zetterstrand, Ericsson* i Väsby, *Bergendahl,*
Wittsell, Norrby, Larsson i Fole, *Petersson* i Brystorp, *Holmgren,*
Odqvist, Henricson och *David Bergström.*

Om upphäf-
 vande af kun-
 görelsen angä-
 ende vissa åtgärder till
 förekomman-
 de af kolerans
 utbredning
 bland rikets
 invånare den
 14 juli 1893.

(Forts.)

Herr Restadius yttrade: Då flere ledamöter i likhet med mig anse det vara synnerligen önskvärdt, att åtskilliga modifikation-er vidtagas uti den af Kongl. Maj:t under den 14 juli 1893 utfärdade kungörelse angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare, men dessa modifikation-er icke kunna åvägbringas med mindre, än att Andra Kammaren biträder det beslut Första Kam-maren fattat i denna fråga, tillåter jag mig, herr talman, att derom framställa yrkande.

Jag anser, att det nu icke är lämpligt att upprifva den dis-kussion, som i denna fråga för någon tid sedan vidlyftigt förevar här i kammaren, om Kongl. Maj:ts grundlagsenliga befogenhet att utfärda en förordning af sådan beskaffenhet som nämnda kungörelse af den 14 juli 1893.

Herr *Swarthing* instämde häruti.

Herr vice talmannen Danielson: Oaktadt så många af kammarens ledamöter instämt med den förste talaren, vill jag likväl hoppas, att Andra Kammaren vid närmare eftertanke biträder Första Kam-marens beslut. Jag vädjar till herrarne, huruvida det vore till något gagn att vidblifva det beslut, kammaren förut fattat i denna fråga. I afseende på hvad samme talare yttrade om vissa betäukligheter, och att kammaren genom att biträda Första Kam-marens beslut gäfve Kongl. Maj:t på hand att på andra områden få förfara med den kommunala beskattningen på sätt som här skett, så får jag säga, att Kongl. Maj:t redan fått decharge för denna kungörelse. Den ärade talaren har ju sjelf suttit i konstitutionsutskottet och granskat de åtgärder, som af Kongl. Maj:t under förlidet är vidtagits rörande denna sak, och utskottet har icke kommit fram med någon anmärkning mot Kongl. Maj:ts grundlagsenliga rätt att utfärda denna kungörelse. Således finnes det ju ingen anledning för Andra Kam-maren att hålla på sin förut uttalade uppfattning i denna fråga. Jag tror, att talet om, att författningen skulle vara betydelselös, om Andra Kam-maren vidhölle sitt beslut, icke är hållbart. Ty herrarne veta lika väl som jag, att i helsevårdsstadgans 32 § 3 mom. är föreskrifvet, att helsevårds- och kom-munalnämnderna böra, hvar inom sin kommun, äfven verka derför, att kommunen har så stäldt i afseende å sin allmänna sjuk-

Om upphäfvande af kungörelsen angående vissa åtgärder till förekomsten af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893.

vård, att denna må vid farsots utbrott kunna skyndsamt ordnas och utvidgas, efter som behofvet påkallar. Det är således alldeles gifvet, att denna kungörelse är grundad på en äldre författning. Jag vädjar då till herrarne, huruvida icke i den åtgärd, som Kongl. Maj:t vidtagit, dock ligger något, som vi måste erkänna vara riktigt. Ty om en sådan farsot som den, hvilken kungörelsen har afseende på, skulle hota landet, och landsortens kommuner på de skilda hållen stode alldeles oförberedda, då är jag säker på, att man skulle säga, att det varit oklokt af vederbörande att ej i tid hafva vidtagit några åtgärder för att värna sig deremot. De af herrarne, som bo på sådana orter, der de stora stråkvägarna för sjöfarten gå fram, veta nog, huru ofta strandningar der förekomma. Hela besättningar komma i land på en gång. De äro ofta utblottade på allt. Jag hemställer, om det icke är vanligt, att befolkningen välvilligt möttager dem och upplåter åt dem logi m. m. Men då är det nödvändigt att hafva en anstalt att hänvisa dem till, der, om de komma från kolerasmittad ort, man kan få utröut, om fara föreligger, så att man kan behöfva vidtaga försigtighetsmått. Eller vill man handla så, att man riskerar, att många byar och hem på en gång blifva härdar för sådan smitta? Kan man lemna detta opåaktadt? Är det rimligt, att landsbygden skall motsätta sig en sådan åtgärd, som är till dess nytta? Om olyckan vore å färde, då skulle man få höra en helt annan uppfattning. Jag anser, att denna åtgärd för landsbygdens bästa är så välbetänkt, att Andra Kammaren icke bör afvisa den, helst Första Kammaren så modererat denna åtgärd, att man icke har någon anledning att vara missnöjd. Är det så orimligt, att man på förhand tänker på att det bör finnas en lokal eller hyggnad, som skall kunna upplåtas för ifrågakvarande ändamål? Är det orimligt att vidtaga åtgärder för dess inredning, och att man skaffar sängkläder? Är det orimligt, att man vidtalar personer att tjenstgöra såsom besigtningmän? Är det orimligt att hafva till hands personer, som vilja åtaga sig vården af sådana tillfälligt sjuke? Jag anser åtgärden för vår landsbygd hafva så stor betydelse, att jag icke tror det vara välbetänkt att undanskjuta densamma.

(Forts.)

Begränsar man nu anordningarna till hvad Första Kammaren föreslagit, så lära icke några nämnvärda kostnader för kommunerna deraf blifva följden, och derfor hoppas jag och tror, att Andra Kammaren icke skall tillbakavisa en sådan åtgärd, utan bifalla Första Kammarens hemställan, som är väl betänkt och ländande oss alla till nytta och gagn. För att skydda oss emot en sådan fara, hvarom här är fråga, om den skulle närma sig våra landamären, böra vi icke obetänksamt vänta, tills faran är öfver oss. Vi veta huru samfärdseln sker. Sjöfolk kommer från utlandet, från alla delar af Europa och andra sidan Atlanten; är det då icke skäl, att man på skilda orter, när sådan fara nalkas,

har uppsigt öfver dessa personer och icke tillåter dem att obehindradt röra sig bland andra, förrän man genom besigtning erfarit, om de äro fria från kolera eller icke?

Jag finner Första Kammarens hemställan så välbetänkt, att jag icke kan rösta för afslag, och jag förmodar, att i herr Mallmins motion blott låg den tanken att få bort de värsta missgreppen. Det få vi genom att biträda Första Kammarens beslut.

Vidhåller denna kammare sitt beslut, hafva vi icke att motse någon rättelse, utan få bibehålla hvad den kongl. kungörelsen i sin helhet upptager, men genom bifall till Första Kammarens beslut få vi något så lagom, att alla böra kunna vara med om det. Jag yrkar därför bifall till Första Kammarens beslut.

Om upphäfvande af kungörelsen angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893.
(Forts.)

Med herr vice talmannen förenade sig herrar *Hazén, Svensson* i Rydaholm, *Johansson* i Strömsberg, *Petersson* i Boestad, *Nyström, Johansson* i Berga, *Rydberg, Eklund* från Norrköping, *Bladh, Petersson* i Runtorp, *Svensson* i Brämbult, *Dahlgren, Boëthius, Waldenström, Melin, Lilliehöök, Jönsson* i Mårarp, *Peterson* i Hasselstad och *Jönsson* i Gammalstorp.

Herr Jonsson i Hof: Herr talman, mine herrar! Konsekvensen af vice talmannens yttrande här synes mig alldeles tydligt föra derhän, att vi skola bifalla herr Hedins framställda yrkande. Han talade ju så varmt för alla de åtgärder Kongl. Maj:t vidtagit i denna riktning: om kammaren nu vidhåller sitt förra beslut, så få vi ha qvar hela raden af dessa åtgärder, som i kungörelsen innehållas. Jag kan därför icke förstå, huru vice talmannen kunnat med sådan värma nu yrka, att vi skulle instämman i Första Kammarens beslut, ty det skulle ju blifva såsom ett misstroende votum mot de åtgärder, Kongl. Maj:t vidtagit.

Å andra sidan sedt, om man icke fäster sig vid den tankegång, som låg i hans yttrande, utan skådar innebörden af att båda kamrarna icke kunnat ena sig om ett beslut, så tror jag icke, att det innebär någon fara för dem, som önska, att denna åtgärd blir upphäfd. Ty jag föreställer mig, att Kongl. Maj:t, oaktadt icke från Riksdagen inkommer någon skrifvelse i detta fall, har fäst sin uppmärksamhet på att det steg, som tagits, varit något för hastigt tillkommet, och att man därför har goda skäl att vänta, att Kongl. Maj:t på eget initiativ vidtager rättelse i detta fall.

Huru jag än ser saken, tror jag alltså, att äfven vice talmannen helst borde komma till samma slut som herr Hedin, på grund af den motivering han anförde för sitt yrkande.

Jag instämmer således i herr Hedins yrkande.

Herr Lasse Jönsson: Äfven jag vill ej förneka, att här föreligger ett allvarligare fall, än man från början kunnat före-

Om upphäf- ställa sig. Det är nemligen mera värdigt, att Andra Kammaren vande af kun- håller på sin konstitutionella rätt, än att den låter hänföra sig af görelsen angä- vissa föreliggande omständigheter. Jag är mycket rädd för att ende vissa åtgärder till om kammaren frånträder sitt beslut och biträder Första Kammarens förekomman- de af kolerans vi derigenom taga ett steg, som vi kunna få ångra, ty det blefve utbredning ett prejudikat, som kunde vålla stora olägenheter i framtiden. bland rikets Jag anser för öfrigt, att man ej behöfver rifva upp någon invånare den vidlyftig diskussion härom, ty frågan är så enkel, att man icke 14 juli 1893. behöfver spela på några känsloträngar. Frågan gäller, om Andra

(Forts.) Kammaren skall ställa sig en sådan föreskrift till efterrättelse, om vi skola erkänna lagligheten af denna föreskrift, som vi en gång nekat att erkänna.

Jag hoppas, att kammaren vidhåller sitt beslut, och yrkar bifall till herr Hedins förslag.

Häruti instämde Herrar *Svensson* från Karlskrona, *Anderson* i Hasselbol och *Olsson* i Kyrkebol.

Herr Hedin: Jag ber att få upplysa derom, att, då representanten för Öland anmärkte, att »Kongl. Maj:t» har fått decharge för denna kungörelse, detta först och främst icke betyder något för den fråga, som nu är före, nemligen en begäran till Kongl. Maj:t, att kungörelsen skall upphävas, men vidare att vi samtliga ledamöter i konstitutionsutskottet från denna kammare icke hafva någon del deri, att icke en anmärkning blef framställd i anledning af denna kungörelse. Det är lätt att finna på sid. 51 i utskottets betänkande, att samtliga ledamöter från denna kammare hafva reserverat sig emot beslutet att icke anmäla denna åtgärd enligt 107 § regeringsformen. Vi kunna dock icke vara ansvariga för att vi icke, tack vare den förseglade sedeln, rådde gent emot Första Kammarens ledamöter.

Herr Wavrinsky: Då jag instämde med herr Hedin, så var det icke min afsigt att förklara, att jag ogillat medicinalstyrelsens åtgärder mot den hotande kolerafaran. Jag tror tvärt om, att dessa åtgärder varit fullt befogade och att medicinalstyrelsen endast gjort sin skyldighet, men mot dessa åtgärders egenkap att vara permanenta och mot den väg, hvarpå de tillkommit, har jag velat göra en gensaga genom att instämma med herr Hedin. Betraktade såsom tillfälliga, voro de fullt befogade och på sin plats. Jag tror mig veta, att medicinalstyrelsen sjelf icke är främmande för tanken att inkomma med ett förslag till permanenta åtgärder, tillkomna på den väg, som herr Hedin nyss anvisat, och kammarens beslut kommer därför alls icke att innebära någon anklagelse mot medicinalstyrelsen, att dessa åtgärder från styrelsens sida icke skulle hafva varit befogade.

Herr vice talmannen Danielson: Jag ber verkligen att få vädja till herrarne från städerna, hvilka denna fråga så litet berör, om de icke kunde anse det lämpligt, att vi på landsbygden finge bibehålla de bestämmelser, hvilka jag antager komma att blifva en följd af denna Riksdagens skrifvelse, ty annars finge vi onödigt stora kostnader. Här är det ju blott fråga om tillfälliga åtgärder, hvilka varit synnerligen välbetänkta, om faran skulle hafva hotat. Jag tror att från landsbygdens sida sedt ett beslut att behålla och derigenom göra författningen i sin fulla vid gällande skulle vara mycket betänkligt, ja, nästan oklokt.

Om upphäfvande af kungörelsen angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare den 14 juli 1893.
(Forts.)

Herr Petersson i Runtorp: Blott några få ord skall jag be att få säga. Jag tror, att man icke rätt uppfattat, hvad denna fråga i verkligheten innebär. Vore det fråga om den konstitutionella saken, så hade herr Hedin rätt, men då denna fråga icke föreligger, utan frågan nu gäller, om man skall mottaga denna ukas sådan den nu är, så får saken ett annat utseende. Herr Hedin sade, att Andra Kammarens ledamöter i konstitutionsutskottet hade reserverat sig i denna fråga och således gjort hvad de kunnat. Samma förhållande blir det, om Andra Kammaren vidhåller sitt förra beslut, ty icke blir det någon anmärkning i utskottet för det. Om den ena kammaren beslutar ett och den andra ett annat, så vinnes ingenting, men om Andra Kammaren nu, sedan den föreliggande frågan blifvit så modererad af Första Kammaren, bifaller dess beslut, så kunde man vinna något. Detta är ett tillräckligt skäl för att bifalla Första Kammarens beslut.

Öfverläggningen var slutad. Derunder hade yrkats, *dels* att Andra Kammaren, med vidhållande af sitt förut i ämnet fattade beslut, måtte förklara sig icke biträda Första Kammarens ifrågasvarande beslut, och *dels* att kammaren, med frånträdande af sitt förra beslut, måtte biträda det af Första Kammaren i ämnet fattade. Herr talmannen gaf propositioner å hvardera af dessa båda yrkanden och fann det förra hafva flertalets mening för sig. Votering blef likväl begärd och företogs enligt följande nu uppsatta och af kammaren godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Andra Kammaren, med vidhållande af sitt förut i ämnet fattade beslut, förklarar sig icke biträda Första Kammarens ifrågasvarande beslut, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren, med frånträdande af sitt förra beslut, biträdt det af Första Kammaren i ämnet fattade.

Omröstningen visade 111 ja mot 78 nej; och hade kammaren sålunda beslutat i enlighet med ja-propositionens innehåll.

Och skulle vid sådant förhållande, jemlikt § 63 mom. 3 riksdagsordningen, ärendet till Första Kammaren å nyo öfverlemnas till förnyad ompröfning.

§ 8.

Efter föredragning af Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 26, med anledning af Första Kammarens beslut i fråga om föreslagen ändring af inträdesfordringarna till allmänna läroverkens lägsta klass, biföll Andra Kammaren utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan och biträdde alltså Första Kammarens berörda beslut.

§ 9.

Slutligen föredrogs Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 27, i anledning af Första Kammarens beslut öfver väckt förslag om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphäfvande af cirkuläret den 14 juni 1820 om förbud mot skådespels uppförande å vissa dagar.

Sedan kammaren, med anledning af en utaf herr *Oswald Wikström* väckt motion, deri han yrkat upphäfvande af kongl. cirkulärbrevet den 14 juni 1820 om förbud mot skådespels uppförande å vissa dagar, för sin del beslutit, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t göra framställning derom, att berörda cirkulärbref icke vidare skulle vara gällande, så hade Första Kammaren, efter erhållen del af nämnda beslut, i så måtto biträdt detsamma, att den godkänt väckt förslag derom, att Riksdagen skulle hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade taga i öfvervägande, i hvad mån förbudet i ofvanberörda cirkulärbref kunde inskränkas till kyrkans stora högtidsdagar.

Då Andra Kammarens beslut i frågan således icke oförändradt antagits, blef, jemlikt 63 § 3 mom. riksdagsordningen, ärendet till Andra Kammaren återlemnadt till förnyad behandling, hvarefter kammaren vid ärendets förehafvande hänvisade detsamma till sitt fjerde tillfälliga utskott för afgifvande af det yttrande, som af omständigheterna påkallades, och hemställde utskottet i nu föreliggande utlåtande, att Andra Kammaren måtte biträda Första Kammarens i ämnet fattade beslut.

I fråga härom anförde:

Herr Hammarlund: Jag skall tillåta mig föreslå, att kammaren med vidhållande af sitt förut i ämnet fattade beslut måtte

förkasta Första Kammarens beslut i frågan, och jag gör detta på grund af Första Kammarens utskotts egen motivering. Nämnda utskott har framhållit, att detta gamla cirkulär från 1820 icke uppbäres af den allmänna föreställningen i landet samt att föreskriften i cirkuläret alldeles icke iakttages, om ej på något enstaka ställe.

Om Första Kammarens beslut nu bifölles, så vore det väl också meningen, att det skulle efterleivas, men jag tviflar på att, åtminstone i de större städerna, det skulle komma att ingå i »den allmänna föreställningen», att det vore något orätt uti att på någon af kyrkans stora högtidsdagar gå och åse en operaföreställning eller ett skådespel af någon af våra stora författare.

Jag har här en stockholmstidning för lördagen den 24 mars 1894, d. v. s. dagen före sistlidne påskdag, och den innehåller icke mindre än sju spalter med annonser om offentliga nöjen under den stundande helgen, deraf en stor del afse just påskdagen.

Om en sådan skrifvelse, som här föreslagits, aflätes, och det komme att utfärdas en ny kungörelse i ämnet i den riktning som Första Kammaren önskat, så skulle följden blifva den, att de ädlare nöjena på kongl. operan och dramatiska teatern o. s. v. skulle blifva förbjudna på vissa dagar, men deremot skulle varietéföreställningar och dylikt af sämre *qualité* fortfarande tillåtas. Jag hemställer, om verkligen kyrkan skulle vinna på något sådant, eller om man kan anse, att sedligheten derigenom skulle främjas.

Jag kan icke finna annat, än att, då Första Kammaren icke velat gå med på Andra Kammarens skrifvelseförslag, det bör blifva som det är, d. v. s. vi hafva tills vidare kvar ett gammalt cirkulär, som så godt som fullständigt ignoreras, enär det icke uppbäres af den allmänna föreställningen — ett cirkulär, som Andra Kammaren ansett böra upphävas.

Jag tager mig alltså friheten att yrka, att kammaren måtte vidhålla sitt första beslut.

Herr Restadius: Då jag håller före, att det är bättre att vinna något än intet, tillåter jag mig att yrka bifall till utskottets förslag.

Jag har icke något att anmärka mot hvad herr Hammarlund anförde, och det hade nog varit bäst, om Andra Kammarens skrifvelseförslag bifallits. Men skulle nu kammaren vidhålla sitt förra beslut, då få vi icke alls någon ändring i det öfverklagade cirkuläret, och då skulle den sista villan blifva värre än den första, i ty att, sedan allmänhetens och åklagarnes uppmärksamhet numera blifvit fäst på innehållet af denna förordning, åklagarne sannolikt icke kunna underlåta att, då öfverträdelser ske, i laga ordning beifra desamma.

Då synes det mig vara bättre att ur 1820 års cirkulär borttaga de bestämmelser, som Första Kammaren önskar borttaga.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, gaf herr talmannen propositioner *dels* på bifall till utskottets hemställan och *dels* på afslag derå och bifall till det af herr Hammarlund framställda yrkande. Herr talmannen förklarade sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den senare propositionen, men som votering begärdes, skedde nu uppsättning, justering och anslag af följande voteringsproposition:

Den, som vill, att Andra Kammaren, med afslag å sitt fjerde tillfälliga utskotts hemställan i utlåtandet n:o 27, vidhåller sitt förut i ämnet fattade beslut och sålunda icke biträder Första Kammarens, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren, med bifall till nämnda hemställan, biträdt Första Kammarens ifrågavarande beslut.

Röstsedlarne uppräknades hvar efter annan och visade 55 ja, men 103 nej; och hade kammaren alltså fattat sitt beslut i enlighet med nej-propositionens innehåll.

§ 10.

Anmäldes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 87, i anledning af väckt motion om ändring i 32 § värnpligtslagen;

n:o 88, i anledning af väckt motion angående viss ändring i förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864; och

n:o 89, i anledning af justitieombudsmannens framställning om ändring af 20 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 1,46 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.

Tisdagen den 8 maj.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet; och leddes dervid kammarens förhandlingar af herr vice talmannen.

§ 1.

Till bordläggning anmäldes

statsutskottets utlåtande och memorial:

n:o 77, i anledning af väckta förslag till ändringar i förordningen angående mantalspenningarnas utgörande den 24 april 1863; och

n:o 79, angående statsregleringen för år 1895;

bevillningsutskottets memorial:

n:o 30, i anledning af kamrarnes beslut i afseende å vissa delar af förordningen angående stämpelskatten; och

n:o 31, angående slutlig granskning af bestämmelserna rörande tullbevillningen; samt

lagutskottets memorial:

n:o 73, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om tredje punkten af lagutskottets hemställan i utlåtande n:o 56 öfver *dels* Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken, lag angående värdering af död mans bo och lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875, *dels* ock väckt motion i anledning af nämnda förslag till lag angående värdering af död mans bo.

Kammaren beslöt, att dessa ärenden skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 2.

Ordet lemnades till

Herr C. T. Lind, som yttrade: Då talet för några månader sedan om mul- och klöfsjuka på en egendom i Skåne befans sakna grund, har vårt land sedan den 2 juni 1893 varit förklaradt friskt, men vi äro det oaktadt den dag som i dag är genom kreatursimportförbud afstängda från utlandet. För hvarje dag som går förorsakar detta vårt land och i första hand vårt svenska jordbruk stora förluster och, med alla i öfrigt för svenska jordbruket nu hopade missgynnande omständigheter, är detta förbud en så allvarsam sak, att, om detta tillstånd skall räcka längre, dess verkningar med nödvändighet måste framkalla betydlig skada för hela landet. Som en fördelaktig afsättning för våra djur har England varit vår bästa marknad och dernäst Norge. Det är lätt att förstå, att England, som nog har sig bekant det norska importförbudet, ej skall finnas villigt öppna sin marknad för oss, så länge vi äro afstängda från vårt grannland Norge.

Då sålunda aflysandet af det norska kreatursimportförbudet utgör det oundgängliga vilkoret för oss att komma till den engelska marknaden, ja, kanske äfven den tyska, är det för vårt land af stor vikt, att detta förbud, som står i strid mot mellanrikslagens första paragraf, upphör. Denna mellanrikslag bör väl efterlefvas äfven i Norge, och det är för att komma derhän, och då det gäller ett stort svenskt intresse, som jag vågar anhålla om kammarens medgifvande att få framställa den frågan till *vår regering* eller chefen för kongl. civildepartementet:

Hvilka åtgärder har regeringen vidtagit eller ännar vidtaga, för att det norska kreatursimportförbudet må med första som ske kan upphäfvas, och Sverige i detta afseende komma till den rätt, mellanrikslagen stadgar?

Den af herr Lind sålunda gjorda framställning begärdes på bordet och bordlades.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7,13 e. m.

In fidem
Hj. Nehrman.